

վերջնական յաղթանակին վրայ հաւատքը և եւրոպայի Հայերուն, որ իր ծննդեան 85րդ տարեգարծին առթիւ, իրեն նուիրած էին իր կիսանդրին Պ. Տէր-Մարութեանէ քանդակուած, հետեւեալ խօսքերով կը պատասխանէր. « . . . Այլ սակայն ըստ Դաւթի եւ համբերելով համբերի Տեառն եւ համբերից մինչեւ հայեացէ յիս ի վշտացեալս եւ ողորմեսցի Ինձ ըստ մեծի ողորմութեան իւրում, զի հաւատամ բոլորով սրտիւ զի ոչ ի սպառ անտես առնէ Տէր զազգն մեր եւ զհայրենի աշխարհն : Յոյսն ապագայ պայծառ եւ փառաւոր աւուրցն մինիմարէ զիս տակաւին եւ ես կամ մնամ իբրեւ զծերունին այն տաճարին որ ասկիցայէր Երկնային լուսոյն մեծեւ անձկանօք, որ ետես եւ ընդալաւ : Ի գիրկսն իւր եւ զո՛ր սրտիւ օրհնեաց զԱստուած ասելով՝ « Արդ արձակեալ զժառայս քո, Տէ՛ր, ի խաղաղութիւն : »

Զարբ հուսկ ուրեմն դարձանեց գործուած սխալը, Հայ Եկեղեցիին դարձնելով իր ինքնապարտութիւնը, հրամայելով Հայոց դպրոցներու վերաբացումը եւ լուծուած ընկերութեանց վերահաստատումը :

Այն պահուն ուր ռուս բանակները Մանչուրիոյ մէջ պարտութիւն պարտութեան վրայ կը կրէին, Ս. Փէթերսպոլսի կարգ սը կրօնամոլ չըղանակներու մէջ գրոյց մը պարտեցաւ, որ այդ ձախողուածները կը վերագրէր անէծքին զոր Հայոց Հայրապետը որպէս թէ արձակած ըլլար Զարին գէժ՝ ռուս պաշտօնատարներու ձեռքով էջմիածնայ գանձարանին կողպտածան միջոցին : Զարբ ինքն իսկ ազգուած ըլլալու է այդ գրոյցէն, քարի որ մէկէ աւելի անգամներ կաթողիկոսին զմեցն՝ անոր աղօթքը խնդրելու համար ի նպաստ ռուս բանակին Այս պատմութիւնը ապահովապէս գերազգոտուած միտերական երեսակայութիւններու հնարք մըն էր, ինքիմեան, ճշմարիտ աշակերտ մը Գրիգորիս, չի գիտեր անիծել : Թերեւս խնդրած է Աստուծոյն որ ազատէ Ռուսիան այն Զարբ զօրութիւններէն որ զայն կը խեղդէին իրենց ծանր աղշամուղնկերուն տակ : Այդ բաղձանքը . զոր շատ հաւանականաբար յայտնած է իր սրտին խորէն,

իրականանալու վրայ է՝ չնորհիւ ազատագրութեան սքանչելի ճիգին զոր կը կատարէ ռուս ժողովուրդը, Ռուսիան ազատութեան ու յառաջդիմութեան մեծ երկրի մը փոխուելու մօտ է : Առայժեմ դործերէն մին այդ ազատական Ռուսիային, որուն յաղթանակը անտարակուսելի է՝ հակառակ այն քառասային վիճակին որ հոկտեմբեր 30ի ձարական մանիֆէսթին յանդիման, պիտի ըլլայ՝ ապահովապէս՝ համաձայնիլ արեւմտեան Պետութեանց հետ, արդար ու վերջնական լուծում մը տալու համար հայկական հարցին կարելի է հաւատալ թէ իր աշխարհ փակելէ առաջ, հայ Սիմէօնը ազատութեան եւ արդարութեան սաւառները պիտի տեսնէ իր հայրենիքին սգաւոր լեռներուն վրայ Այսպէս, այդ երկունք ու պատկանելի կեանքը հայ Առաքելին, կեանք ծանր աշխատանքի, մեծ ցաւերու, աշխիւ երազներու եւ հրավառ հաւատքի, պիտի աւարտէր իրականացած արդարութեան գիղղցիկ վերջալոյսով մը :

Ա. ԶՕԳԱՆԵԱՆ

Ֆ եր դ ու ս ի

Բ. ԴՐՈՒԱԳ.

Կըռուրդ զստան աւարաւ ծածկած էր համակ, Ձէնք ու զարդ ու ոսկի արծաթ անքանակ, Հըրամայեց Արքայն, Ժողովցին բերին, Բաշխեց ապա զօրաց ի րաքանչիւրին, Աւագանեայն մէջէն զուրս թըռաւ Տարակ, Սըրբեց Արտաւանայն արեւնոտ յիակ, Լըւաց, մաքրեց փոշին, կոծելով վըրան, Մի արքայալոյսիլ զըրաւ զամբարան : Մէջքէ վէրքը պատեց ծածկեց զիպակաւ Գըլուխը զարդարեց զափուրէ Թագաւ : Պատուիրեց զօրքերուն, ի Ռէյ զընադող, Որ ոչ մին առ զընէ արքունեաց ի հող :

Յետոյ Արտաշէրին մօտն եկաւ դարձեալ ,
 Ասաց — Ո՛վ թագաւոր գու խրատորնկալ ,
 Պայմայ՝ դու անոր աղջիկն ա՛ն քեզի ,
 Խորա գահ ու թագ ու գեղ ու փառք է գի .
 Քեզ կը լինի թագն ու գահն անբաւ ան
 Զոր ա՛նչպիսի նեղութեամբ զիղեց Արտաւան :
 Արտաշէր ընդունեց այս խրատոր լաւ ,
 Մտրդ ուզարկեց աղջիկն ուղեց ու առաւ :
 Հանգիստ ըրին ամսոյ մի չափ կամ երկու ,
 Հըղօր ընկարապետն ու սպայն անարկու :
 Ռէյէն ի Փարս անցաւ արքայն քաջարի ,
 Յօգնութիւն առաւ քիչ աղմուկէն հետ :
 Մի դասակերտ հիմնեց ուր լի հաստաւ
 Փայլէր պալատ , ալիք , աղբիւր , դաշտ ու սար ,
 Զոր ազասըն Դեհկան , ծերունին այն ժիր ,
 Կը զօշէ Նորա 'նուառաւ Խորայ-Արտաշէր :
 Մի լոյս բրդիւն արնոտղ անոյշ անարատ ,
 Առաջնեւ բաժնեց , վազցուց յորդաւատ :
 Մի ատրուան հիմնեց մօտ այն աղբիւր հոն ,
 Խորագեցու . Սազայ Մեհրակայ պաշտօն .
 Շուրջն ալ այգեատան հրապարակ ու տուն ,
 Ենթանաժողք քեղեցիկ , ընդարձակ , սիրուն :
 Երբ աւարեց արքայն պեճ , դիտուն , հըղօր ,
 Մայրպանը կոչեց գայն քաղաք՝ Շահրի-գոր :
 Շուրջանակի գիւղեր հիմնեց չէն ու ճոխ ,
 Հաւաքեց բնակչաց մի յոյժ մեծ ամբոխ :
 Մի հատ ալ ջրամբար նըլմարեց ի խոր ,
 Լեռը պէտք էր պատռել հասնելու անոր :
 Բան , բրբիչ , գործաւոր թափեց անհամար :
 Հարիւր ջրանց բաղնի լեռան կողմն ի վար .
 Հաստեցին Շահրի-գոր ջուրերն ապահ Վ ,
 Ենեցաւ իսկոյն ողնով , տեղով , անասնով :
 Անթիւ զօրք ընտանէն բերել արւաւ կազմ ,
 Պատրաստեցաւ երթալ Քուրդի պատերազմ :
 Երբ մօտեցաւ անոր Արտաշէր արքայ ,
 Քուրդին անթիւ զօրքով գէմն ելաւ որ գայ :
 Մի գործ էր սա չընչին՝ եղաւ զբժնարին ,
 Զի Քուրդի կողմն եկան մարդիկն աշխարհին :
 Կազմուեցաւ իսկոյն մի պարսիկ բանակ
 Բազմաթիւ քան ըզՔուրդ , միոյն երեսնակ ,
 Մինչ գիշեր , օր ամբողջ , մղեցին կռիւ ,
 Հուսկ ապա արքային զօրքն եկաւ ցըրիւ ,
 Իրտապաստ ու չեկեալ ա՛նքան էր ի տես ,
 Որ անպին դաշտին նեղ կուգար երես :
 Բաց ի թագաւորն եւ մի քանի սպայ ,
 Ոչ ոք մնաց այնտեղ անուանի հրակայ :

Փոշիէն , ու ամբիւն ջերմ արեգական ,
 Յամբեցան լեղուններ ճայթ ի ճայթ եկան ,
 Երբ գիշերն պարզեց իւր զբօշն ի յօղ ,
 Դարեցեցուց ազգմ ու խազմ , աղմուկ զւ ջրփոթ :
 Մի խարոյկ նըլմարեց լեռնակողմի մեքն ,
 Փութապէս հոն զիմեց զբրոնիւ հանդերձ :
 Դէմ զբրաւ Արտաշէր գէպ ի այն խարոյկ
 Մի քանի ընկերով թէ՛ ծեր թէ՛ ատոյգ :
 Երբ մօտ եկաւ՝ տեսաւ հովիւներ էին ,
 Որ տոյժ ու ոչխար անոց մակաղեր էին .
 Յած իման Սըքայն ու ընկալայ ձիերից ,
 Ռազմի դաշտի հողով բերան փոշիւից :
 Արտաշէր ջուր տղեց խոմեւաւ տակաւ ,
 Վազեցին բերին ջուր , մածուն ըլապաւ :
 Հանգիեցաւ եւ մի քիչ կերաւ ինչ ու կար :
 Սեւա զիշերն ըզգեցաւ կր աղբմ խաւար :
 Մահճ արժանընտիր՝ փրոնց վերարկուն ,
 Բարձ ըրաւ սաղաւարտն արքայ իր զըլխուն :
 Այգը երբ անդնդոց վերայ կ'երուէր ,
 Իրանայ Շահի գլուխ քննեց կեցաւ վեր :
 Եկաւ արնաթին մօտ զըլխաւորն հովուաց ,
 — « Ջուր քեզմէ հեռաւ լինի միշտ , ստաց ,
 Որպիսի փորձանք քեզ բերաւ այս ուղին ,
 Որ վերարկուդ ըրիր դու քեզ անկողին : »
 Շահ ճանապարհ հարցուց հովիւէն ընդ փոյթ ,
 Թէ ա՛ւր կըրնանք գտնել մի տեղի անթոյթ :
 Ասաց . — « Ի՞նչ չես զընտիր տոտ ապատ տեղի ,
 Թէ չառնես մի մարդ որ ցոյց տայ քեզ ուղի :
 Զորս փարսախ որ զընան ճանապարհ աստի ,
 Կը զընանն այնտեղ գաւ տեղի հանգրաւթ :
 Անկէ անդին գիւղեր կից են իրարու :
 Ամէն գիւղի մէջ կայ մի անձ մեծարաւ : »
 Երբ լըսեց Արտաշէր հօգուէն այս խօսքիւր ,
 Մի քանի ծեր ատու իր հետ : զընկեր :
 Լեռնէն իջաւ մի զիւր Շահն ընկալապետ ,
 Վազեց անոր առաջն իսկոյն զենապետ :
 Զիտա որ ուղարկեց ծեր ու զեովիրայ
 Անկէ չիտալ զէպ ի Արտաշէր-նորայ :
 Զօրքը երբ առաւ լուր արքայն այգէպէս ,
 Զամբայ ինկաւ ուրախ զընարթ փութապէս :
 Լըրտեսներ ուզարկեց բանգէտ ու առակ ,
 Որպէս զի դիտեն գաղտ Գրգեթու վիճակ :
 Սուրացին լըրտեսներ , տեսան դաւաճան ետ ,
 Եւ եկան պատեհեցին Շահին կէտ առ կէտ :
 Ասացին Թէ « Քուրդեր վառ , զընարթ , անհոգ :
 Շահին վերայ բնաւ չըլտարի ոչ ոք :

Այնպէս կը կարծեն թէ ի Խոտար Արտաշէր ,
 Մաշեցաւ իւր առոյգ բախտէն եղաւ ձեր : »
 Ուրախացաւ արքայն երբ առաւ այս լուր ,
 Այս ուրիշ խօսքերու չը տըռաւ նա լուր :
 Ընտրեց զօրաց մէջէն՝ կուսեալ բարդ ի բարդ ,
 Երեք հազար հնձեալ քաղ առեւերամարտ :
 Աղեղնաձիգ հազար եւ կապարն ու նեւ :
 Այս ամէնը համուռ Շահն առաւ իւր հեռ
 Երբ արեւ դեղնեցաւ՝ զան առաւ զօրաց ,
 Այն որ չը տարուկէք էր աշտակ մընաց :
 Կէս գիշերն որ անցաւ , մօթ պատեց երկիր ,
 Թրչնամուշն մօտ հասաւ Շահն աշխարհակիւր :
 Տեսաւ դաշտի երես փռուած կան ի քուն ,
 Յոյզ ու խուճապ սըրտին մէջն է ամենուն :
 Երբ մօտեցաւ արքայն ի Գուրգին սընտր ,
 Ձրդեց երասմունքն օրաշուն՝ վար ,
 Մերկացուց իւր սուսեր , մըտաւ ի բանակ ,
 Դալար խոտին զըրաւ պուշին արեան պրտակ :
 Բոլոր դաշտի երես գլուխ ու ձեռք էր :
 Գուրգը Զարգ ու կոտոր գետինն էր ծածկեր :
 Ձրկար ցերիններուն ու՛ր չափ ու քանակ :
 Յիմար գոռոզութիւնն եղաւ խայտառակ :
 Ասար արին նոցա տուն ու տեղ ու բուն ,
 Ոսկի ու թաղ բաշխեց փոքր ամենուն :
 Այնպիս եղաւ որ մի դենպարտ լի տաշա ,
 Բարձր ի պուշն մի ձեր թէ տանել ի դաշտ ,
 Ոչ ոք կը քարձենիր աչք ի նորա դէն ,
 Աչնչափ եր Շահին ան ու օրուան նըստ :
 Չուզեց փառք բռնանալ Շահ արն քաղաքէ ,
 Վերադարձաւ ի Ստահր սնոյապաղ անկէ :
 Հըրդանայեց — « Զմանի արէ՛ք կազմ ու վաւ ,
 Տեսէ՛ք զէնքերու մէջ լը լինի խաթար ,
 Վայկիկէ՛ք հանգիստ՝ ասն ու խըլախնան ,
 Ձի շուտ պիտի գայ հօգ պատերազմական » :
 Կերտխում մի յայնժամ ըսկըման քաջեր
 Եւ հրք բաւականի պընդեցան մէջիւր ,
 Պատերազմի՛ն հոգին ինկաւ Արտաշէր ,
 Դու լաւ այս պատմութիւնն ի մի՛տ առ , ուսի՛ր :
 Լըսէ՛ր զարմայր ինչ ասուց ինձ Դեհկան ,
 Երբ նոյ մերկայաւ ինձ գաղտնիս պատմութեան :
 Գուշարան քաղաքի , ծովեկեր Պարսից ,
 Թէ ի՞նչ ելուէջ անց երեւցաւ անցից :
 Մի քաղաք կար փոքրիկ ու շատ բազմամարդ ,
 Ուր մէն մի կ'աշխատէր ու կ'ապրէր հանդարտ :
 Արք քաղաքին մէջ շատ աղէկի կար աղբատ ,
 Մի կըտոր չոր հագն համար բազմաթիւստ :

Մէկ կողմէն շատ մօտիկ էր նոցա՝ լեռը ,
 Խուրի եղած կ'երթայինն նոն աղջիկները :
 Ամէն մէկը կ'առնէր մի չափով բամբակ
 Եւ մի հաս տօսախի փայտէ մանիլակ :
 Դարպաս որ հասնէին մի խուր մեւացած ,
 Զննելով կուգային դէպ ի լեռնի ցած :
 Ուտիլքներն համայն խառնէին իրար ,
 Գանգի առկ պակաս տարբեր ինչ չը կար :
 Ուտեղի քրնիւէ չէր լինի զըրոց ,
 Իրենց թուրը՝ հոգն էր մանածներու ցոյց :
 Իրկուսն որ լինէր՝ կը դաժնային տուն ,
 Բամբակը հիւս եկած երկայնաւորաւն :
 Այն քաղաքին մէջ մի մարդ փայտաբլի աղբատ ,
 Անան կը կաշէին նըմա Հաթիթօփատ :
 Ինչո՞ւ հին զըրեք այդ անունն նըմա :
 Գանգի եղի ուստերաց հարկ եղան էր նա :
 Մի հաս ալ պատուական գուստր ունէր իրաւ :
 Բայց նա աղջիկը մարդ չէր հաշուեր բրնա :
 Եղաւ որ աղջիկներն համախուս մի օր ,
 Իլերն առած նրատած հին սարի՝ «սոր» :
 Ուտելու ժամն հասաւ , ծրգեցին իլեր ,
 Պատրաստել վեր կազին , ով ինչ որ ունէր :
 Բախտաւոր մեր աղջիկն յանկարծ մի խընձոր
 Տեսաւ ճամբու վերայ , քաղին ձըգած նոր :
 Վազեց վարցուց գետնէն , կորկին դարձաւ ետ ,
 Տեսն ի՞նչ զարմանալի դէպքեր աշտուհաւ :
 Երբ խածաւ խընձորը կոյրեն այն գեղաշաւ ,
 Մէջէն խոյր դիւրուկ մի որդ հկաւ յոյս ,
 Մապկովը մէկգիւր առաւ զտան կամաց ,
 Իլամանին մէջը զըրաւ թարս ու թաց :
 Երբ որ անկի բամբակ աղբի մի առնէր՝
 Ասաց . — « Յանուն նորիս որ շունի ընկեր ,
 Ես այս օրս բախտովն այս խընձոր-որդի ,
 Գործի մէջ՝ հըրաշքեր ցուցնեմ պիտի :
 Խընդացին , աղջիկներն , ուրախ եղան շատ ,
 Բացդեհցան այսերն ու առաջներն արծաթ :
 Ամէն օրուան կըրկին մանեց նա աշտ օր ,
 Նըշնանակեց գետին համարանք բոլոր :
 Թըռաւ ծովի պէն տըռն , մօրն ազաց թէ ահ'ա :
 Ո՛րչափ շատ մանեցի բամբակ այսօր եւ :
 Միւրեց գրովեց շատ շատ մայրիկը զանի ,
 Ասաց . — Բախտըք բաց է , ո՛ր իմ դեղանի :
 Գիշերը համեղին հիւսերուն ամբողջ ,
 Առտուն ամէն օրուան կըրկինն առաւ ողջ :
 Երբ հասաւ նա իւր այն փութաշահ խըրդին
 Որոք օրովիկ նոր իր սիրտ , հոգի , մարմին ,

Ասաց քարեհամբաւ ամբ ազլիկներուն ,
 — Եւ զի իմ չըգնողացից ընկերներն սիրուն ,
 Որոք բախտով այսօր ա՛յնչափ մանեմ ես
 Որ ալ կպատուեման չբանեմ՝ երեւ :
 Վերջացուց տարածել անհնգե՛ առաջ ,
 Թէ լինէր աւելի՛ կը մանէր նա զաջ :
 Տարաւ րուն մանածը առաւ մայրիկին .
 Դարապաղըսք խառնաց կընկանց հոգին :
 Ամէն առաւ մի թոյ խնդորիկ կուտար
 Իւր որդիկին՝ քարի աղջկէն հոգաբար :
 Որչափ ալ շատ առնէր բաժնակ ման զո ,
 ճակէն կ'ելէր աղջկին ամբ խորհրդաւոր :
 Հայր ու մայր առաջին մի օր միաբան ,
 Հնամասնակէտ , ճարպիկ այն գործի աղջկան
 Թէ գու. որ ա՛յնչափ շատ կը զարման մանաք ,
 Միթէ պարկեղեղ՝ զու զոր կա եղած :
 Յայնմամբ աղջիկը պարզ մերկացաւ իւր մօր
 կնիքներն ու որդին զազանիքը բոլոր .
 Յետեցոյց այն բախտաբեր որդիին թ պահող ,
 Աւելցաւ խնդրութիւն միտքուն ու կընոյ :
 Բառաւ համարեց իրեն իւր իւր շաքիւր
 Այ իւր զորսին վերաք չէր իւր խորհրդ շառ .
 Որդի բախտէն էր միշտ խառը շարունակ ,
 Նոր փաշ առնէր զորն իւր փոփառունակ :
 Աի ժամանակ պապէս անցաւ , հւ մարդուն
 Օր զան զօր կ'աւելնար քարեքախտութիւն :
 Որքան ալ չը մտցան իրաք բռնակին ,
 Կեր կուտային ու մէջա խօք կը տանէին :
 Խնդրեցաւ անհնգաւ նորա մարմնի զանգ ,
 Փաշեցաւ զընտելն ու զամակն երփներանգ .
 Այ ամբ իւր փոքիկ նիւզ կուգար անոր ,
 Շապիկն ալ մուշկի պէս սեւապաւ բոլոր :
 Մուշկի տակէն զընտել զիցին փայլ կուտար
 Նորա լանջն ու զամակն ամբողջ վերէն վար :
 Աի սեւ մաքուր քննառնէ շինեցին անոր ,
 Փոխադրեցին որդիկն իր ամբ անհնգ նոր :
 Այնպէս եղաւ որ ա՛յն քաղաքի մէջ ,
 Առանց շաքիւրաւոր չէր լինէր զառ դւ վէն :
 Բարձրացաւ նորա յարգն ու ինչ որ պատէ ,
 Զօրայան նաւ. իւր որդիքն եօթնամեթի :
 Մի հոյակապ իշխան կաք ամանիք բընակ ,
 Փառապիւնց ու գոռոյ , ունէր իւր քանդակ ,
 Պատանանք կը փնտրուէր նա ամէն ամիս
 Որ մի զի փոշ չարկէր խնդն մէջ հաւթուպէն :
 Իսկ պ քաղաք ժողովեց բաւական մարդիկ
 Բաւական ալ ամբն եօթ իւր զաջ որդիք :
 Փողերը Գուշարան իշխանին անհոր ,

Հորեղեցին , ձեռք առած՝ տեղ սոր ու աղեղ ,
 Հաւթուպաւ տողուն կ'երթար ամբոխին ,
 Եկաւ զարկաւ յալմեք , դատ առաւ ռիւն ,
 Բապանեց իշխանն ու զաղաքն ալ առաւ ,
 Բազում գանձ ու գանձ կորեց աւարաւ :
 Մի մեծ մարտի եկաւ յարեցաւ իրեն ,
 Դաղաբան զէպ ի լեռ խուսեց համօրն :
 Դաղաբան մօտ զընեակ մի շինեց ամուր .
 Իրեն հետ միացաւ քաղաքն համուր :
 Երկաթէ մի գուռ ալ անցուցին վրան ,
 Թէ՛ մարտից եղաւ նա թէ՛ բընակաւան :
 Մի ալ կ'ելէր սալէն , թափէր ի ստորէջ ,
 Բախտով այն պարտաւոր զետեղուած էր մէջ :
 Բողորմի մի պատնէջ քաշեց շարժապաւ ,
 Որուն աչք բընաւին չը յափեց զազաթ :
 Երբ նեղ կկաւ որդին նաեւ այն սընտուկ ,
 Գարէ մի աւազան շինեցին յատուկ ,
 Երբ օգէն բաւական տաքցաւ կեր ու զար ,
 Բերին հանդուցին հոն որքը մեղմարար :
 Անպէս էին կարգած քառասուն ամէն ,
 Պահպանաւ մի կուգար ձաւթուտաթ կողմէն ,
 Աի մեծ կաթնայ բըրնն՝ կ'ելէր կը բերէր .
 Կը լափէր դերուկ որքն . այս էր նորա կեր :
 Բողորմի պապէս մի քանի տարի ,
 Խոշորացաւ որքն եղաւ մի փիղ վիթխարի :
 Մի փամանակ պապէս որ անցաւ վրան ,
 Հաւթուպաւ անուն կուց այն տեղւոյն Կըրման :
 Եւ այն աղբիւր աղջկին որդի հոգաւոր ,
 Հաքը կարդեց զօրաց նորա պառաւար :
 Պաշտանայ կարգեցին զընդր ու վէզեր ,
 Որքը կ'աւտէր կաթ , արինն , մեղր ամէն իմիւր :
 Հաւթուպաւ ըլլաւանպետ էր զըրան առաջ ,
 Այն պ դատ դատաստան կ'անէր այնչափ շատ՝
 Կըրմանն աքաւեց մինչ ի Չինաց ծով ,
 Դանձկեց նաեւ ի զովս երեսը զօրքով ,
 Եօթ որդեղը հոգ կար բեր առաւարաւոր
 Աւր ու զէնք զաղում եւ գանձ բաւարար :
 Ամէն այն թագաւոր թէ կ'ելէր ի մարտ ,
 Որքն սպանանաց մօտ , ի մի ակընթարթ .
 Լըսեղով բոլոր այն զըրայնեղը հին ,
 Զօրքով սարափաւոր կը ջարդուէին :
 Այնպէս եղաւ դուռը հաւթուպաւ իջօր ,
 Որ հոն ալ չէր իշխեր մօտ փըշիւ անոր ,
 Մի անաղին պարտիւր , մէջը զօրք ու գանձ ,
 Հողմին ալ չէր թ տար աղաւտ դարձ ու անց :

Տր. Թ. ԹԻՐԵԱՆԿԵՆԻ

(Երաւունակելի)